

AEQUITAS

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Předsedkyně Spolkového soudního dvora Bettina Limpergová

Ve vztahu k evropskému právu máme mnoho společného

Soudní síť Evropské unie

Potřebujeme si rychle a efektivně napříč EU předávat informace

Laurence Lustgarten, Oxfordská univerzita

Ti, kdo mají na starosti implementaci evropské ochrany lidských práv, často neznají principy, na kterých je vystavěna

Setkání soudců civilních kolegií nejvyšších soudů České republiky a Slovenska

Judikatura v obou zemích nabrala často jiný směr, i přesto si stále máme co říci

21. ročník turnaje O pohár předsedy Nejvyššího soudu

Soudci už 21 let relaxují při tradičním tenisovém turnaji

AEQUITAS POTŘETÍ...

Potřetí. A tentokrát poněkud vážněji. Ne, nečekejte v tom změnu trendu. I nadále chceme, aby AEQUITAS v očích veřejnosti co nejvíce „polidštil soudce a zaměstnance“ Nejvyššího soudu, prezentoval rozhodovací činnost Nejvyššího soudu a lidi, kteří za ní stojí, poněkud osobněji, ne jako pouhou „továrnu se stroji na rozhodnutí“. Koneckonců, poslední zpracované téma aktuálního čísla, kterým právě pomyslně listujete, jsme přece jen výrazněji odlehčili, protože jej věnujeme více než dvacetileté tradici tenisových turnajů soudců Nejvyššího soudu. Bylo by ale neslušné začínat od konce, takže hezky popořádku...

Dlouho jsme se u Nejvyššího soudu těšili na návštěvu předsedkyně německého Spolkového soudního dvora Bettiny Limpergové. Paní předsedkyně bohužel musela původně odmítnout účast na červnové mezinárodní konferenci, kterou jsme letos v Brně pořádali na téma Závaznost soudních rozhodnutí. Pomyslně ale na tuto konferenci ve dnech 10. až 12. října navázala, když ve velkém zasedacím sále Nejvyššího soudu vystoupila s přednáškou na téma „Výzvy pro evropskou justici“. Na této přednášce, především v jejím úvodu, se věnovala jistému pnutí mezi judikaturou evropských soudů a soudů národních. Ostatně, toto téma se opakovaně objevovalo také při jednáních paní předsedkyně Bettiny Limpergové a dalších členů její delegace nejen se zástupci hostitelského Nejvyššího soudu, ale i ostatních vrcholných justičních institucí, které v Brně sídlí. Německý, pragmatický a dlouhá léta vyvažovaný, přístup k požadavkům evropských soudních institucí na implementaci evropského práva do práva národního by nám mohl být příkladem.

Podle předsedkyně Spolkového soudního dvora také Německo mělo zpočátku velmi rezervovaný přístup k evropským právním normám. Ten postupně přehodnotilo. Nyní se snaží v daleko větší míře začleňovat evropské právní normy do svého práva národního. Na druhou stranu přitom veřejně deklarovalo, za jakých podmínek a kdy bude hájit jako navždy neměnné vybrané vlastní zákony, dané mnohaletým historickým vývojem. Dialogem s evropskými soudy a jasným určením hranic toho, co považují za nedotknutelné, si německé soudy pragmaticky vymezily své pozice. A Evropa to, zvláště v poslední době, respektuje.

Tématu společného evropského práva se věnuje i článek, který blíže představuje smělý projekt předsedy Soudního dvora EU Koena Lenaertse, tj. vytvoření Soudní sítě EU. Jeho podstatou je vytvořit napříč Evropskou unií hned několik společných (sdílených) databází, kde budou velmi rychle, a díky kvalitním vyhledávačům i snadno, vzájemně přístupné nejnovější judikáty nejen evropských soudů, ale také jednotlivých národních soudů. AEQUITAS blíže popíše, jak takové databáze budou od ledna 2018 vypadat a jak se v tomto projektu angažuje Nejvyšší soud.

Už v úvodu jsem zmínil nanejvýš úspěšnou mezinárodní konferenci na téma Závaznost soudních rozhodnutí, kterou Nejvyšší soud uspořádal letos v červnu v Brně. V aktuálním vydání AEQUITAS se k ní ještě vrátíme v rozhovoru s jedním z řečníků, profesorem Laurence Lustgartenem, odborným spolupracovníkem z Centre for Socio-Legal Studies na Oxfordské univerzitě a členem Green Templeton College.

Zatímco jsme se v historicky prvním vydání AEQUITAS věnovali tradici vzájemného setkávání členů trestních kolegií Nejvyššího soudu ČR a Nejvyššího soudu Slovenské republiky, v tomto čísle se pro změnu věnujeme zářijovému setkání civilních soudců obou nejvyšších soudů v Luhačovicích. Informujeme přitom výhradně o pracovní části setkání, byť společenskou část programu tvořila například i návštěva tak atraktivního místa, jakým bezesporu je Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a svatých Cyrila a Metoděje na Velehradě. Z doprovodného programu tedy nabídneme alespoň několik fotografií.

A jsme znovu u avizovaného článku o tradici tenisových turnajů soudců. Ta byla založena už v roce 1996, kdy byl předsedou Nejvyššího soudu Otakar Motejl. Letos proto turnaj směle nakročil do třetího desetiletí své existence. Akce má svůj pevný termín, šestnáctku odhodlaných hráčů – soudců, a ke stabilním rituálům určitě patří i slavnostní zahájení předsedou soudu, většinou formou čestného podání. Bývalý místopředseda soudu Pavel Kučera poskytl pro AEQUITAS ze svého soukromého archivu fotografie z vůbec prvního ročníku turnaje. Jak je vidět, i elektronický čtvrtletník Nejvyššího soudu může mít občas také svoji sportovní rubriku.

Petr Tomíček, vedoucí redaktor AEQUITAS

Bettina Limpergová: německý Spolkový soudní dvůr řeší ve vztahu k evropskému právu podobné problémy jako Nejvyšší soud ČR

Zaměstnána jinými povinnostmi musela předsedkyně německého Spolkového soudního dvora Bettina Limpergová v červnu letošního roku odmítnout pozvání Nejvyššího soudu k účasti na mezinárodní konferenci Závaznost soudních rozhodnutí. Při té příležitosti však předsedovi Nejvyššího soudu Pavlu Šámalovi definitivně potvrdila svůj zájem do České republiky přijet, a to nakonec v termínu 10. – 12. října.

Německo je vnímáno jako jeden z hlavních motorů Evropské unie. Leckterý laický pozorovatel by na základě toho mohl dedukovat, že právě německá justice má proto i zcela zásadní vliv na formování evropského práva – že toto právo může ovlivňovat (přízpůsobovat k obrazu svému) ve větší míře, než například postkomunistické země střední a východní Evropy. Návštěva paní předsedkyně Bettiny Limpergové však víc, než cokoli jiného ukázala, jak jsou si v Evropské unii v postavení vůči nejvyšším orgánům evropské justice, tedy Soudnímu dvoru EU a Evropskému soudu pro lidská práva, všichni rovni. Z úst nejpovolanějších tak v Brně opakovaně zaznělo, že německá justice řeší ve směru k evropskému právu stejné problémy jako ta česká. Občasné napětí mezi evropským a národním právem je podle Bettiny Limpergové v jednotlivých členských zemích zcela pochopitelné, neboť vychází z dlouhodobých tradic.

Předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal zahajuje přednášku předsedkyně Spolkového soudního dvora Bettiny Limpergové na téma „Výzvy pro evropskou justici“.

Zleva: Soudkyně Spolkového soudního dvora Desirée Dauberová, Louisa Bartelová a soudce Spolkového soudního dvora Rüdiger Pamp.

V té souvislosti předsedkyně Spolkového soudního dvora doslova uvedla: „Všichni jsme si uvykli na naše národní právo, vyrůstali jsme s ním, považujeme je za správné a platné. To právo pochází od demokraticky zvolených vlád. A pokud nám evropské právo sděluje něco v rozporu s našimi tradičními představami, něco, s čím se setkáváme poprvé, cítíme se tím být zpočátku dotčeni a říkáme si, že takto to přece nemůže být správně. Po prvotním překvapení však musí dojít k procesu přehodnocení. Člověk by se měl snažit porozumět evropskému právu, měl by si položit otázku, proč evropské právo daný problém vidí jinak, a co by bylo v národním právu v takovém případě potřeba upravit anebo změnit.“ Předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal v návaznosti na to znovu upozornil na nutnost neustálého dialogu mezi evropskými a národními soudy: „Je třeba si uvědomit, že soud vykládá právo. A tady je ta role zvláštní v tom, že Soudní dvůr EU o konkrétní kauze nerozhoduje. Pouze předkládá svůj právní názor na řešenou právní otázku. Konkrétní rozhodnutí ve věci je potom na samotném národním soudu. Proto tam musí fungovat spolupráce.“ Podle předsedkyně Spolkového soudního dvora Bettiny Limpergové stojí nyní justice v každém členském státě Evropské unie před velmi těžkým úkolem. Jeho podstatou je, aby se to nové, neznámé a lepší z evropského práva aplikovalo do práva národního a lidem je třeba vysvětlit, proč to tak má být.

Pracovní jednání vedení a soudců Nejvyššího soudu s německými hosty.

Předsdkyně Spolkového soudního dvora Bettina Limpergová navštívila Nejvyšší soud v Brně ve dnech 10. – 12. 10. 2017 v doprovodu soudkyň Spolkového soudního dvora Louisy Bartelové (ta je rovněž tiskovou mluvčí Spolkového soudního dvora), Desirée Dauberové a soudce Spolkového soudního dvora Rüdigeru Pampa.

V úvodu náročného třídního programu absolvovala nejprve pracovní jednání s vedením Nejvyššího soudu, následně jednala také s představiteli Ústavního soudu, Nejvyššího státního zastupitelství, setkala se i s předsedou Nejvyššího správního soudu Josefem Baxou. Mimo Brna navštívila Bettina Limpergová Kroměříž, kde si prohlédla Justiční akademii. Vedení Nejvyššího soudu připravilo pro své hosty z Německa i společenskou, odpočinkovější, část programu. Předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal mj. pozval německé soudkyně a soudce do Národního divadla v Brně na představení baletu Petra Iljiče Čajkovského „Spící krásovice“, zorganizoval pro ně prohlídku města Kroměříže či ochutnávku vín v kroměřížských Arcibiskupských sklepích.

Předsdkyně Spolkového soudního dvora Bettina Limpergová a předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal.

Zápis do pamětní knihy Nejvyššího soudu.

Bettina Limpergová zahájila svoji profesní kariéru v roce 1989 jako státní zástupkyně ve Stuttgartu, následně byla jmenována soudkyní civilního senátu Městského soudu ve Stuttgartu. V letech 1991 až 1994 působila u zemského soudu, odkud odešla jako vědecko-výzkumný pracovník do Karlsruhe k Ústavnímu soudu. Následně se už věnovala zejména trestnímu právu, když v letech 2004 a 2009 vykonávala funkci předsdkyně Okresního soudu ve Waiblingenu. Odkud odešla na funkci místopředsdkyně zemského soudu do Stuttgartu, v letech 2011 až 2014 působila na Ministerstvu spravedlnosti Bádenska-Württemberska, kde získala cenné zkušenosti ve správě soudnictví. Bettina Limpergová se stala předsdkyní Spolkového soudního dvora v červenci 2014.

Historie předchozích návštěv předsedů německého Spolkového soudního dvora u Nejvyššího soudu v Brně:

V roce 1994 navštívil Nejvyšší soud ČR v Brně u příležitosti setkání předsedů nejvyšších soudů zemí sousedících s Českou republikou předseda Spolkového soudního dvora Walter Oderski.

V dubnu roku 2003 navštívil Nejvyšší soud ČR tehdejší předseda Spolkového soudního dvora Günter Hirsch s chotí.

Nejnovější kroky ke spuštění Soudní sítě Evropské unie

Pokud je řeč o používání evropského práva, jako první si možná vybavíme Soudní dvůr Evropské unie, jehož snad nejviditelnější činností je rozhodování o předběžných otázkách předložených vnitrostátními soudy členských států. V praktické rovině jsou to však zejména vnitrostátní soudy, a to od soudů prvostupňových, až po ty vrcholné, kdo se při své každodenní rozhodovací činnosti podílí na skutečném uplatňování evropského práva. Všechny soudy členských států jsou tak v jistém smyslu soudy „evropskými“. Evropské právo a právo členských států tvoří propojený celek, který je možné jen těžko oddělit, resp. vůbec rozlišit.

S tím jsou spojené i nároky kladené na vnitrostátní soudy, jež musí mít alespoň základní přehled o vývoji v rozhodovací praxi Soudního dvora, ale nejen to. Soudce, který rozsudek Soudního dvora čte, se mimo jeho samotný text zajímá o širší souvislosti skutkového stavu, názory předkládajícího soudu na věc či obecněji o to, jakým způsobem je k určité právní problematice přistupováno v jiných členských státech. A právě zde nastupuje mimořádně ambiciózní projekt Soudní sítě Evropské unie, jenž má za cíl zásadně rozšířit znalostní základ pro lepší práci s evropským právem na nejvyšších a ústavních soudech členských států.

Myšlenka zřízení sítě tohoto druhu byla v hrubých obrysech načrtnuta již na setkání předsedů vrcholných soudů členských států Unie v březnu 2017, které se konalo při příležitosti šedesátého výročí podpisu Římských smluv. Tyto smlouvy znamenaly zcela zásadní posun v evropské integraci. Zřízení Soudní sítě Evropské unie tak určitým způsobem navazuje na odkaz evropské spolupráce, která se v průběhu času neustále vyvíjí a v určité formě bude jistě pokračovat i do budoucna. Smyslem Sítě je v hmatatelné podobě prohloubit vztahy mezi vrcholnými soudy skrze posílení vzájemné výměny právních informací v oblasti unijního práva.

V září 2017 představil předseda Soudního dvora Evropské unie Koen Lenaerts zástupcům nejvyšších a ústavních soudů členských států podrobný koncept fungování Sítě. Nejvyšší soud byl na tomto jednání zastoupen ředitelem kanceláře předsedy Nejvyššího soudu Alešem Pavlem a vedoucím oddělení analytiky a srovnávacího práva Dušanem Sulitkou. Předseda Soudního dvora v rámci tohoto setkání odhalil řadu zajímavých a velmi slibných informací. Pojďme se na ně podívat podrobněji.

Soudní síť Evropské unie, spravovaná Soudním dvorem, se v konkrétní podobě projeví především zřízením webové stránky, která bude pro vrcholné soudy přístupná od ledna 2018. Bude sloužit coby databáze nejširší škály relevantních dokumentů týkajících se předkládaných předběžných otázek a rovněž vybraných rozhodnutí vnitrostátních soudů s evropským přesahem, včetně souvisejících analytických dokumentů. Veškeré materiály by měly být Soudním dvorem překládány do úředních jazyků Unie a informace by se tak měly vyznačovat širokou uživatelskou dostupností.

S ohledem na relativně bohatý obsahový záběr databáze bude webová stránka pro větší pohodlí uživatelů rozčleněna do tří základních portálů, které zohledňují charakter uskladněných materiálů a usnadňují rámcovou orientaci v databázi. Webová stránka tak bude tvořena Portálem předběžných otázek, Vnitrostátními rozhodnutími zajímavými pro Evropskou unii a Poznámkami a studii.

Portál zaměřený na předběžné otázky bude zahrnovat širokou oblast materiálů, jež s touto agendou souvisí, především pak (pro otázky předložené kterýmikoli soudy od roku 2018 dále) celkový řetězec dokumentů od předkládacího usnesení, stanoviska generálního advokáta či rozhodnutí Soudního dvora, až po následné rozhodnutí předkládacího soudu, které na odpověď Soudního dvora reaguje, případné tiskové zprávy, apod.

Koen Lenaerts, předseda Soudního dvora EU, při setkání se zástupci nejvyšších a ústavních soudů členských států EU, 11. 9. 2017.

Zástupci nejvyšších a ústavních soudů členských států EU jednají o Soudní síti EU v sídle Soudního dvora EU v Luxemburgu, 11. 9. 2017.

Nad uvedenými dokumenty bude zpracován systém efektivního vyhledávání na základní i pokročilé úrovni, zohledňující požadavek snadnosti jeho použití, stejně jako potřebu detailnější filtrace. Samotné dokumenty, které budou do databáze zařazovány postupně s vývojem příslušného řízení a ze strany soudů budou poskytovány v originálním znění vnitrostátního úředního jazyka (přirozeně s ohledem na ochranu osobních údajů), budou Soudním dvorem přiřazovány k jednotlivým projednávaným věcem.

Portál vnitrostátních rozhodnutí zajímavých pro Evropskou unii se bude skládat z vnitrostátních rozhodnutí vztahujících se k výkladu či použití ustanovení unijního práva, jestliže zde nebyl důvod k předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru. Z povahy věci plyne, že rozhodnutí o tom, která z takovýchto rozhodnutí je namístež zařadit a která již nikoliv, bude v praxi na vnitrostátních soudech, jež jsou schopné charakter příslušných rozhodnutí posoudit.

Rovněž v rámci těchto rozhodnutí bude umožněno základní i pokročilé vyhledávání. Praktický přínos zde zřejmě může záviset na ochotě soudů svá rozhodnutí do databáze umísťovat. Nicméně, právě tato část databáze, ačkoliv je zmíněna až na druhém místě, má velice kladný potenciál pro vnitrostátní rozhodovací praxi, neboť přístupy k použití unijního práva v jiných členských státech jsou rovněž častým předmětem dotazů směřovaných na oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu. Sběr těchto informací je dosud prováděn mimo jiné ve spolupráci s kontaktními osobami na příslušných soudech. Vytvoření Soudní sítě Evropské unie tak může v tomto směru znamenat další posun vpřed.

Poslední oddíl databáze, poznámky a studie, se zaměřuje na doplňující materiály. Pro snazší orientaci v nich je rozčleněn na tři další části, obsahující právní přehledy, výzkumné dokumenty a právní monitoringy. V souhrnu se tak jedná o další odborné texty vztahující se k unijnímu a srovnávacímu právu. Jako takové opět mohou představovat nejen značný informační přínos, ale též další krok k prohlubování spolupráce napříč analytickými a dokumentačními odděleními vrcholných soudů členských států Unie.

Bezprostředně po svém spuštění bude databáze obsahovat data z již existujících zdrojů, což se týká v první řadě dosavadních rozhodnutí Soudního dvora a stanovisek generálních advokátů dostupných v databázi Eur-Lex. Vnitrostátní soudy následně budou mít možnost doplnit další dílčí materiály (jako např. předkládací usnesení, vlastní zajímavá rozhodnutí s evropským prvkem, analýzy apod.).

V rámci zářijového setkání zástupců nejvyšších a ústavních soudů vyjádřil Nejvyšší soud aktivní a plnou podporu tomuto inovativnímu projektu. Ředitel kanceláře předsedy nejvyššího soudu Aleš Pavel zde mimo jiné zdůraznil, že Nejvyšší soud již dlouhodobě shromažďuje rozhodnutí českých soudů s evropským prvkem a nabídl k dispozici též vybrané analýzy oddělení analytiky a srovnávacího práva.

Shora uvedený koncept Soudní sítě Evropské unie, který již nabírá reálných rozměrů, je především příslibem usnadnění a zpřehlednění práce s unijním právem a dalšího cenného prohloubení vztahů mezi vrcholnými soudy Unie. Máme se na co těšit.

LAURENCE LUSTGARTEN:

„Klíčem k aplikaci lidských práv je odstranění implementační propasti.“

Aktuální číslo AEQUITAS se ještě jednou vrací k úspěšné mezinárodní konferenci Závaznost soudních rozhodnutí. Nejvyšší soud ji za podpory Rady Evropy a Ministerstva spravedlnosti ČR uspořádal v červnu v Brně. Účastníci a pozvaní hosté vedle profesionální organizace vyzdvihli především kvalitu řečníků a jejich příspěvků. Patřilo mezi ně i vystoupení odborného spolupracovníka Centre for Socio-Legal Studies Oxfordské univerzity Laurence Lustgartena, který poskytl redakci AEQUITAS následující rozhovor.

Laurence Lustgarten je odborným spolupracovníkem na Centre for Socio-Legal Studies, na Oxfordské univerzitě a členem Green Templeton College. V minulosti působil jako profesor práva na Univerzitě v Southamptonu, a jako komisař v Independent Police Complaints komisi. Publikoval řadu knih o národní bezpečnosti a parlamentní demokracii, o ústavním postavení a odpovědnosti policie Anglie a Walesu, rasové diskriminaci v Británii, a dopadu úpravy o urážce na cti na svobodu médií v Anglii. Dlouhá léta se aktivně angažoval v oblasti šíření lidských práv, vzdělávání soudců a vládních funkcionářů, jakož i státních úředníků pod taktovkou Rady Evropy.

ROZHOVOR:

V souvislosti s loňskými událostmi v Británii a referendem o vystoupení z Evropské unie opětovně zesílila také debata o postavení Spojeného království v Radě Evropy. Pravděpodobně Vás již unavuje neustále mluvit o Brexitu a jeho důsledcích, nicméně, jaké jsou aktuální vztahy mezi Evropským soudem pro lidská práva (ESLP) a Velkou Británií? Přestože Spojené království patří mezi země, které mají relativně dobrou statistiku dodržování Úmluvy, v poslední době veřejností otřásly dvě velké kauzy, známé jako případ Hirst (volební právo vězňů) a případ Hutchinson (přezkum doživotního trestu odnětí svobody). V probíhajícím diskursu zaznělo i zpochybnění legitimacy ESLP. Existuje zde skutečné riziko, že by mohla Británie usilovat také o vystoupení z Rady Evropy?

Přesně tomuhle problému jsem se věnoval v průběhu červnové konference organizované Nejvyšším soudem. Domnívám se, že u obou rozsudků došlo k dezinterpretaci. Hirst byl navíc kontroverzní i tím, že je to jeden z mála případů, kde vláda opravdu, a dokonce s podporou Parlamentu, odmítla aplikovat vynesení rozsudek.

Oba rozsudky a přetrvávající neochota k implementaci rozhodnutí ESLP poukazují na to, že vynesení rozhodnutí Štrasburským soudem je pouze první krok – nezbytný, nicméně nikoliv dostačující pro aplikaci a realizaci práv obsažených v Úmluvě o ochraně lidských práv.

Jak jsem zmínil v průběhu konference, britští právníci a diplomati sehráli při sjednávání Úmluvy v letech 1949-1950 důležitou roli, nicméně vystupovali z pozice nadřazenosti. Toto externí zaručení dodržování práv mělo být nezbytné pro cizince, kteří podleli ideologii fašismu, neočekávali nicméně, že přinese něco nového Spojenému království, jelikož to již spoléhalo na staré dobré common law.

Počátkem devadesátých let měla Británie vynesení více rozhodnutí než jakýkoliv jiný smluvní stát. Důvodem byla zejména neschopnost vnitrostátních soudů odkázat přímo na Úmluvu, nebo komparativní nevýhoda spočívající v tom, že v jiných zemích existovaly ústavní soudy, které fungovaly jako filtr lidskoprávních stížností. Alespoň taková byla dobová interpretace.

Současným problémem (což je vlastně i otázka, na kterou jste se ptala) je, do jaké míry budou britské soudy respektovat a následovat rozhodnutí ESLP v případech zásadního nesouhlasu s jeho závěry.

Co je podle Vás příčinou této neochoty následovat ESLP?

Jednou z příčin, se kterou jsem se v praxi setkal, je mezera v porozumění akademie a praxe. Úmluva a její dopad jsou na univerzitách široce diskutovány. Ovšem, když přijde k praxi a k zacházení s institucí, která má obrovský dopad na lidskoprávní otázky, státní úředníci mají pouze velmi okleštěnou a základní znalost Úmluvy. Také na základě vlastních zkušeností mohu říci, že jsem potkal pouze pár úředníků, kteří měli substantivní znalost Úmluvy.

Jinými slovy, lidé, kteří mají na starosti bezprostřední aplikaci a implementaci evropské ochrany lidských práv, neznají principy, na nichž je tato ochrana postavená. Když se v roce 1998 přijal Human Rights Act (HRA), univerzity (včetně Oxfordu) organizovaly série přednášek vysvětlujících činnost ESLP a spojitost s HRA. Do aktivity bylo zapojených cca 40 akademiků, kteří cestovali po Spojeném království. Přesto, pro advokáty a právníky to znamenalo pouze jednodenní školení.

Dá se tedy říci, že se situace za posledních 20 let v jistém směru změnila?

Nastoupila nová generace. Nicméně, pořád jsou to lidé ve věku kolem 40 let. Soudci na vyšších a středních soudech tak mají stále pouze limitované znalosti. Zdá se tedy, že transmise a přesun z knih a akademie do praxe ještě nenastala.

Třeba když se zabýváte imigrační politikou, v některých kontinentálních zemích tomu může být jinak, administrativa má mnoho úředníků, kteří mají trénink nebo zkušenosti s právem, ale ve Spojeném království tomu tak není. Primárně úředníci nemají právní vzdělání a právu nerozumí. Dochází pak k situaci, kdy jednotlivci dokážou svá práva uhájit pouze tehdy, pokud si mohou dovolit dobrého advokáta nebo právní pomoc. Jinými slovy – všechny principy aplikace Úmluvy existují tam nahoře v prostoru, ale každodenní praxe je jiná.

K podobným závěrům jsme dospěli také v České republice, v rámci výzkumu problémů spojených s implementací rozhodnutí D.H. (* diskriminace romských dětí ve vzdělávání – viz poznámka). Ukazuje se, že jeden ze zásadních problémů spočíval v dezinterpretaci samotného rozhodnutí – jen málokterý úředník četl obzvláště dlouhé rozhodnutí velkého senátu ...

...A přitom ještě zajímavější bylo, že český soudce Karel Jungwiert k případu uplatnil disent, v němž představil velmi chytrý protiargument. Chytrý, i kdybyste s ním nesouhlasila. Umím si představit, že tohle muselo být v České republice výbušné téma. Takže otázkou zůstává, jak zajistit transmisi z práva diskutovaného na nejvyšší úrovni do praxe, na úroveň nejnižší. Jak překonat obrovskou propast, která mezi těmito úrovněmi existuje.

Laurence Lustgarten v rozhovoru s autorkou článku Katarínou Šipulovou.

Zahájily se alespoň nějaké kroky, existují aktivity nebo projekty, jak tuto propast překonat a urychlit transmisi?

Problémem je, že v současnosti žijeme v období obrovské nedůvěry lidu vůči soudům a soudcům. Možná ne na celém světě, třeba ne v Německu, ale ve Spojeném království je to realita. Zároveň však britská vláda výrazně snížila finance určené veřejné službě, úředníci a zaměstnanci jsou zatíženi množstvím práce, natož aby si našli čas sednout si a přemýšlet, co by se dalo zlepšit v rámci lidskoprávní implementace. Takže se toho v současnosti opravdu moc neděje. Pokud je vládě a ministerstvům prezentován konkrétní problém přímo před očima, možná něco udělají, ale jinak... změna nenastane, pokud zde nebude přítomen vyšší politický zájem. Tohle není pouze o rozvoji akademie a výzkumu. A prozatím se zdá, že debata o ESLP a implementaci Úmluvy probíhá ve vzájemně neprůchodných bublinách, oddělená od praktické realizovatelnosti.

Z části to souvisí také se sociálním a ekonomickým pozadím lidí v exekutivě a v Parlamentu. Vysoký počet absolventů Oxfordu a Cambridge, ačkoliv jde o výborné univerzity, znamená také to, že tohle jsou lidé z jisté sociální skupiny. Současné složení exekutivy pouze posiluje izolaci elit od zbytku populace. V 60. a 70. letech se situace trochu změnila, jelikož vzniklo více nových univerzit, ovšem nyní se systém opět uzavírá, a to jak nastavením školních poplatků, tak i půjček a grantů. Pro lidi ze slabších sociálních poměrů je pořád těžší dostat se na tyto nejprestižnější univerzity, které produkují vysoké úředníky a politiky, přičemž systém se tak pořád více uzavírá.

Vzniklá implementační propast byla předmětem studia sociologie posledních 40 let, avšak byla nastartována v době, kdy také existovala větší podpora vlády pro otázku evropské ochrany lidských práv. Dnes je zapojení a zájem vlády daleko nižší, a pokud tomu tak bude, nic se nezmění.

POZNÁMKA

*Výzkum zabývající se otázkou, za jakých okolností dokáže ESLP prosadit systémovou změnu vnitrostátní politiky, odhalil, že jedním ze zásadních nedostatků je také časté neporozumění nebo nedostatečná znalost samotného rozhodnutí u správních orgánů. Klíčovou roli hrají proto jiné orgány, jako třeba vládní zmocněnec pro zastupování před ESLP, které mohou působit jako důležitý komunikační kanál. Srov. SMEKAL, Hubert, ŠIPULOVÁ, Katarína, DH v Czech Republic Six Years Later: On the Power of an International Human Rights Court to Push through Systemic Change. Netherlands Quarterly of Human Rights, Antwerpen: Intersentia, 2014, roč. 32, č. 3, s. 288-321.

Luhačovice: Pracovní a společenské setkání se soudci Nejvyššího soudu Slovenské republiky

Už historicky první číslo AEQUITAS přineslo letos na jaře informace o pravidelných setkáních soudců Nejvyššího soudu s kolegy soudci Nejvyššího soudu SR. Tato setkání jsou organizována na úrovni kolegií, protože obsahují vedle společenské části také atraktivní pracovní program, kde se obě strany navzájem informují o aktuálním vývoji judikatury ve svých zemích a diskutují nad předem zvolenými tématy. Zatímco březnového setkání na Štrbském plese ve Vysokých Tatrách se účastnili soudci trestního kolegia, v září letošního roku se konalo v Luhačovicích setkání soudců kolegií civilních. Nejvyšší soud SR má samostatné občanskoprávní kolegium a rovněž samostatné obchodněprávní kolegium, na rozdíl od Nejvyššího soudu ČR, který tato kolegia před lety sloučil. Pracovní část třídního setkání se ve dnech 18. – 20. září mj. opět věnovala tématu náhrady nemajetkové újmy, o kterém soudci obou nejvyšších soudů diskutují dlouhodobě, dále se např. hovořilo o problematice dohod stran o splatnosti ceny vázané na plnění třetích osob nebo o promlčení práva na úroky z prodlení. Soudce Nejvyššího soudu ČR JUDr. Petr Šuk, člen senátu, který letos obdržel ocenění Pocta judikátu, prezentoval problematiku rozhodování ve věcech, kde se posuzují skutky „řádného hospodáře“. Soudkyně obchodněprávního kolegia Nejvyššího soudu SR JUDr. Andrea Moravčíková, Ph.D. ve svém příspěvku analyzovala jedno z nedávných rozhodnutí v otázce postavení akcionářů v jednání o zrušení akciové společnosti ex offio soudem.

Pro AEQUITAS poté čeští i slovenští soudci shrnuli podstatu svých vystoupení a komentovali někdy rozdílný právní názor na uvedené věci v obou zemích. Problematiku „řádného hospodáře“, vzhledem k tomu, že byla prezentována již v minulém čísle AEQUITAS, přitom pomíneme, naopak více prostoru dostane v závěru problematika odškodnění za nemajetkovou újmu a také témata, která přednesl předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D.

JUDr. Soňa Mesiarkinová, předsedkyně občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu SR;

Téma: Promlčení práva na úroky z prodlení:

Příspěvek přednesený na setkání v Luhačovicích řešil právní oblast promlčení, a to konkrétně při nároku na úroky z prodlení, přičemž šlo současně o přiblížení institutu velkého senátu. Předkládání věcí velkého senátu je na Slovensku novinkou, neboť vychází z nového Civilního sporového poriadku (obdoba Občanského soudního řádu), platného od 1. 7. 2016.

Přirozeně bylo třeba zmínit i dosavadní rozhodovací praxi obchodněprávního kolegia NS SR v případě řešení tohoto právního problému, od které se právní závěr, ke kterému dospěl senát postupující věc velkého senátu, mýnil odklonit.

V České republice již přitom byla tato otázka vyřešená, a to v rozhodnutích Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 31 Cdo 4291/2009, obdobně sp. zn. 33 Cdo 2567/2012 a sp. zn. 23 Cdo 5241/2014.

JUDr. Andrea Moravčíková, Ph.D., soudkyně obchodněprávního kolegia Nejvyššího soudu SR;

Téma: Otázka postavení akcionářů v jednání o zrušení akciové společnosti ex offio soudem:

Ve svém příspěvku jsem analyzovala jedno z rozhodnutí obchodněprávního kolegia Nejvyššího soudu SR, které vzbudilo zájem v odborné veřejnosti a řeší otázku účastenství akcionářů v jednání o zrušení akciové společnosti ex offio soudem. Rozhodnutí v sobě inkorporuje řešení více závažných procesních aspektů rozhodování rejstříkových soudů, primárně však otázku potřeby jednat s akcionářem akciové společnosti i v případech, kdy jde o nesporné řízení. Nejvyšší soud SR tady vyslovil potřebu zohlednit i v jednání ex offio práva akcionářů a přistupovat k individuálním skutkovým okolnostem v každé věci, jako i vyslovil závěr, že není možné konstatovat nemajetnost společnosti v případě, že její (potenciální) majetek je předmětem probíhajících sporů.

Prioritně jsem toto téma nastínila jako téma do diskuze, jelikož v naší odborné literatuře dlouhodobě není jednotný názor na přístup k akcionářům jako společníkům akciové společnosti v ex offio jednáních o zrušení akciové společnosti, a to s ohledem na její povahu jako čistě kapitálové společnosti.

Předsedkyně Nejvyššího soudu SR Daniela Švecová a místopředseda Nejvyššího soudu ČR Roman Fiala.

Prezentované rozhodnutí bude z důvodu potřeby sjednocení rozhodovací praxe rejstříkových soudů předložené na nejbližším obchodněprávním kolegiu s návrhem na publikaci v Zbierke rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (usnesení NS SR sp. zn. 1 Obdo 52/2015 ze dne 20. 9. 2016) s následující právní větou:

- I. Pokud byli akcionáři v předcházejících a nepřímo souvisejících jednáních, týkajících se zrušení totožné akciové společnosti, ubezpečení o potřebě jednat s nimi s přihlédnutím na třetí definici účastenství, vyloučení jejich participace v časově následujícím jednání, které bylo jednáním ex officio, zatíženým vyšetřovací zásadou, je potřebné považovat za závažné porušení principu legitimních očekávání a právní jistoty.
- II. Kdo osvědčí akcionářská práva po dobu jednání o zrušení akciové společnosti a požádá o připuštění do tohoto jednání, splnil předpoklad na přibrání do jednání jako jeho účastník.

V České republice, alespoň pokud sahají moje znalosti, je zrušení společnosti soudem obsaženo primárně v § 171 – 173 NOZ a § 93 ZOK, procesněprávní úprava s účinností našeho nového Civilního sporového poriadku, a pro oblast zápisů v obchodním rejstříku nového Civilního mimosporového poriadku (obdoba Zákona o zvláštních řízeních soudních), od 1. 7. 2016 taktéž vykazuje výrazné odlišnosti. Vzhledem k tomu, že uvedený případ měl základ ještě v předcházející právní úpravě obsažené v Občianskom súdnom poriadku, bylo procesní řešení českým kolegiím srozumitelné a v rámci diskuze zazněly podnětné připomínky k možným dalším řešením obdobných právních problémů.

Z doprovodného společenského programu: Návštěva Baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě.

Otázky pro JUDr. Petra Vojtku, předsedu senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR k tématu Metodiky k odškodňování nemajetkové újmy podle § 2958 NOZ:

Už delší dobu se pravidelně při setkání se slovenskými civilními soudci Vaši kolegové z Bratislavy zajímají o výše zmíněnou Metodiku. Nakolik je pro Slovensko tato Metodika inspirující? Do jaké míry šly soudní systémy v obou státech právě v této oblasti po rozdělení Československa „jiným směrem“?

Řekl bych, že slovenské kolegy už při setkání ve Znojmě před třemi lety skutečně zaujal systém hodnocení obtíží, které má osoba trvale postižená na zdraví při uplatnění se ve společenském životě, a to přestože na Slovensku je tento nárok upraven zvláštním zákonem, takže se zdá, že v tomto směru nemají velké aplikační problémy. Ocenili zejména přehlednost, až jakousi plastičnost, popisu obtíží, kterou našemu soudci podává posudek k rozsahu omezení poškozeného podle systematiky Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví upravené pro potřeby Metodiky Nejvyššího soudu. Na setkání v Luhačovicích ovšem bylo upřednostněno jiné, příbuzné téma, totiž náhrada nemajetkové újmy pozůstalým při usmrcení osoby blízké.

Hovoří se o tom, že Metodika bude brzy doplněna, aktualizována. Kdy se tak stane a v kterých částech?

Není tajemstvím, že bodový systém bolestného, který je založen na přepracované příloze zrušené vyhlášky č. 440/2001 Sb., obsahuje nějaké věcné chyby a zasluhuje jejich odstranění, případně i další vylepšení. Kromě toho je tu od 1. 10. 2015 systém pro pracovní právo, v němž vládní nařízení přináší rovněž bodové hodnocení na podobné bázi, ovšem s řadou odchylek. Stálo by jistě za úvahu pokusit se oba systémy sblížit, protože jakási dvoukolejnost v této oblasti není příliš žádoucí. Nejvyšší soud vede jednání s některými odbornými lékařskými společnostmi, od nichž má nabídku spolupráce. Těžko ale předpokládat, kdy se podaří dosáhnout nějakého výsledku.

V čem si myslíte, že je možno se pro danou oblast inspirovat na Slovensku?

Musím se přiznat, že detailní přehled o slovenské judikatuře nemám. Se zájmem sleduji zejména vývoj v problematice pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorových vozidel po vydání rozhodnutí Soudního dvora EU v tzv. kauze Haasová. Jde o to, zda i nároky poškozených z dopravních nehod přisuzované cestou ochrany osobnosti jsou kryty pojištěním odpovědnosti. V našich poměrech je od 1. 1. 2014 tato otázka naštěstí bezpředmětná, protože i nově konstruovaná nemajetková újma je podle zákona č. 168/1999 Sb. tomuto režimu podřazena. Dobíhají však ještě některé spory podle dosavadní úpravy a velký senát Nejvyššího soudu aktuálně řeší jednu věc s návrhem přiblížit výklad tomu, co plyne právě z uvedeného rozhodnutí.

Jaké „návody“ v dané oblasti přináší oběma zemím Evropská unie, resp. judikatura vrcholných evropských soudních institucí?

V této oblasti může nejspíše inspirovat Evropský soud pro lidská práva, který rozhoduje o kompenzacích při porušení Evropské úmluvy o lidských právech. Pro nás může být zajímavé, jakým způsobem přistupuje ke stanovení částek, resp. jaká kritéria bere v potaz. Je zřejmé, že Úmluvou chráněné hodnoty mají určitou hierarchii a že tomu odpovídá i rozdílná výše náhrad. To může být jakýmsi vodítkem i pro naše soudy. Je proto velmi cenná debata právě s kolegou z Nejvyššího soudu SR Jánem Šikutou, bývalým slovenským soudcem štrasburského soudu.

Co zaznělo v následné diskuzi poté, co jste se svým příspěvkem vystoupil v Luhačovicích?

V Luhačovicích jsem se pokusil právě o načrtnutí jakési pyramidy základních lidských práv a hodnot z pohledu jejich závažnosti a s inspirací od Evropského soudu pro lidská práva a na základě rad a doporučení Jána Šikuty jsem představil dosti neumělou tabulku vzájemného poměru jednotlivých základních práv. Vedla se k ní zajímavá debata ústící v závěr o potřebě pokusit se zpřesnit a dopracovat tato východiska tak, aby bylo možno v obecné rovině porovnat, kam v závažnosti újmy (a tím samozřejmě ve výši náhrady) zařadit poškození zdraví, kam zásah do cti či důstojnosti, kde se v této hierarchii má nacházet právo na osobní svobodu či na budování rodinných vztahů, a v neposlední řadě, kam patří judikatorně již dosti propracovaný systém náhrad nemajetkových újem vyvolaných výkonem veřejné moci.

Společenská část programu na Velehradě: Spolu diskutují soudce občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR Pavel Simon a soudce občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu SR Ján Šikuta.

Otázky pro JUDr. Jána Šikutu, Ph.D., soudce občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu SR, k tématu odškodňování nemajetkové újmy:

Do jaké míry může být pro slovenské soudce inspirující Metodika odškodňování nemajetkové újmy podle § 2958 českého NOZ, kterou v roce 2014 vypracoval Nejvyšší soud ČR?

Metodika je inspirující z důvodu že, domnívám se, je potřebné najít určitý systém a hierarchii při přiznávání nemajetkové újmy. Tímto mám na mysli, že nejde jen o náhradu nemajetkové újmy při újmě na zdraví či ztrátě života, ale i v případech porušení jiných práv jednotlivce, například při mučení (článek 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv), při nelidském zacházení (článek 3 Úmluvy), při omezení osobní svobody (článek 5 Úmluvy – policejní zadržení, nezákonná vazba, atd.), při průtazích v jednání (článek 6 Úmluvy), při zásahu do soukromí, osobní cti a rodinného života (článek 8 Úmluvy), práva na náboženské přesvědčení (článek 9 Úmluvy), práva na svobodu projevu (článek 10 Úmluvy), práva na majetek (článek 1 Protokolu 1 k Úmluvě), zákazu vyhoštění, apod. Navíc, tyto je potřebné dát do vzájemného vztahu tak, aby nedocházelo k přiznání vyšší nemajetkové újmy při porušení méně závažného práva, např. přiznání vyšší nemajetkové újmy za porušení svobody projevu, než za ztrátu života či ublížení na zdraví s trvalými následky.

Ve Slovenské republice není v tomto směru sjednocena judikatura a právě z tohoto důvodu je potřeba o této problematice hovořit a zvýšit právní jistotu účastníků sporů.

Do jaké míry šly soudní systémy v obou státech právě v této oblasti po rozdělení Československa „jiným směrem“?

Domnívám se, že momentálně soudy obou států nemají vypracovaný takový systém přiznávání nemajetkové újmy, který by zohledňoval její přiznávání a výši v souvislosti se závažností porušení jednotlivých práv. V tomto směru, podle mého názoru, je situace v obou státech podobná.

České soudy rozhodují o odškodnění za nemajetkovou újmu i v rámci trestních soudních řízení v tzv. adhezním řízení. Jaká je praxe na Slovensku a možný výhled do budoucna?

Podle mých informací, praxe slovenských soudů ve většině případů trestních řízení s nemajetkovou újmou odkazuje na civilní řízení.

Co zaznělo v následné diskuzi poté, co jste se svým příspěvkem vystoupil?

Myslím si, že naše společná prezentace daného tématu se soudcem Nejvyššího soudu ČR JUDr. Vojtkem se nestřetla s vyjádřením nesouhlasu. Soudcové občanskoprávních kolegií obou nejvyšších soudů v zásadě souhlasili s tím, že je potřeba pracovat na určité „Metodice“, která by byla pomůckou pro soudce při rozhodování, zda přiznat nemajetkovou újmu a v jaké výši. Diskuze se spíše vedla o tom, jak se má tato pomůcka nazývat, zda má být publikována nebo ne, a podobně.

Překvapily Vás některé nové informace z české strany i přesto, že téma již několik let takto pravidelně konzultujete?

Pozitivně jsem vnímal skutečnost a posun, že předmětný pracovní materiál se dostal dál v tom smyslu, že se nezabýval jen úpravou nemajetkové újmy při poškození zdraví a usmrcení, ale navrhuje pokrýt i další možné oblasti porušení práv, jako omezení osobní svobody (vazba, podmínky vazby a výkonu trestu odnětí svobody, právo na spravedlivý proces, svoboda projevu, ochrana osobnosti, majetková práva, atd.)

Soudci občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR Ivana Zlatohlávková, Blanka Moudrá a Pavel Pavlík při doprovodném programu setkání na Velehradě.

Z doprovodného společenského programu: Návštěva Baziliky Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě.

Otázky pro JUDr. Ing. Pavla Horáka, Ph.D. předsedu senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR, k tématům platnosti dohod stran o splatnosti ceny vázané na plnění třetích osob a otázky významu oznámení postoupení pohledávky postoupitelem dlužníku v případě neplatné nebo neexistující smlouvy.

Proč pro setkání se slovenskými kolegy byla zvolena právě tato témata?

V případě toho prvního diskuzi k této problematice navrhli sami kolegové ze slovenského Nejvyššího soudu. V České republice soudní praxe řeší otázky platnosti dohod stran obsažených např. ve smlouvě o dílo, kdy se objednatel zaváže zaplatit dluh zhotoviteli, ale až poté, kdy mu svůj dluh zaplatí třetí osoba. Nejvyšší soud tak kupříkladu věcně posuzoval případ, kdy takové plnění objednatele bylo vázané na plnění od třetí osoby. Dospěl přitom k závěru o neplatnosti předmětného ujednání pro rozpor s dobrými mravy a pro jeho neurčitost. Podle závěrů rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 2999/2008 může dojít k situaci, že třetí osoba objednateli nezplatí a pohledávka zhotovitele díla na zaplacení ceny díla se tak nikdy nestane splatnou, a tudíž vymahatelnou. Obdobně jako absolutně neplatné bylo posouzeno ujednání za situace, kdy platba dlužníka byla vázána na podmínku, až bude dlužníku poskytnut úvěr (sp. zn. 29 NSČR 42/2013). Na Slovensku se objevuje zatím jediné rozhodnutí (sp. zn. 4 Obdo 20/2008), kde splatnost ceny byla vázaná na poskytnutí evropské dotace. Ta poskytnuta nebyla a slovenský Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dlužník dosud není v prodlení, neboť se dluh nestal splatným. Rozhodnutí se ale nezabývalo korektivem dobrých mravů. K jeho aplikaci s důsledkem absolutní neplatnosti jsem osobně velmi zdrženlivý.

Jaký je tedy Váš osobní pohled?

Vychází-li ono ujednání ze svobodné vůle stran, zejména v případě dohod mezi podnikateli, není-li jednou ze stran spotřebitel či obecně slabší strana, nepovažoval bych - až na výjimky - takové ujednání za neplatné, zvláště s důsledkem neplatnosti absolutní.

Bližší je mi řešení zvolené v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2907/2014, kde jako platná byla posouzena dohoda všech zúčastněných stran včetně banky o tom, že dlužník bude plnit věřiteli až poté, co dlužník uhradí své závazky k bance. Jde tedy o částečně jiný skutkový základ, ale takové ujednání bylo posouzeno jako tzv. dohoda o podřízení pohledávek. Tento institut můžeme najít i jinde v právním řádu - v zákoně o dluhopisech či v insolvenčním zákoně.

Jde-li potom o význam oznámení u postupovaných pohledávek, liší se nějak česká a slovenská judikatura?

Ano, druhé téma bylo zvoleno záměrně právě proto, že i když naše i slovenská úprava vychází původně ze stejných ustanovení občanského zákoníku z roku 1964, závěry jsou při jeho řešení nyní odlišné. Stručně řečeno, jde o to, zda může dlužník namítat neplatnost postupní smlouvy, je-li žalován již novým věřitelem, když mu postoupení bylo oznámeno postoupitelem, tedy původním věřitelem. Podle naší judikatury dlužník neplatnost namítat nemůže. Na Slovensku dospívali nejdříve ke stejným závěrům, postupem času však byla judikatura změněna (sp. zn. 1 Cdo 76/2007).

Mění něco na řešení úprava v novém občanském zákoníku?

Podle mého osobního názoru ano. Domnívám se, že se na novou úpravu soukromého práva neuplatní závěry vyjádřené v R 61/2010 o nemožnosti dlužníka namítat neplatnost či neexistenci postupní smlouvy, stejně jako např. navazující judikatura k rozhodování o procesním nástupnictví při singulární sukcesi vyžadující doložení toliko oznámení postoupitelem, nikoli postupní smlouvu. Už proto, že tato judikatura o následcích notifikace z neplatné postupní smlouvy je vystavěna na pravidlu vyjádřeném v § 526 odst. 2 občanského zákoníku z roku 1964, které svůj odraz v nové úpravě soukromého práva zakotven nemá.

Tenisová tradice, kterou založil už Otakar Motejl

Vítěz posledních ročníků turnaje soudce civilního kolegia Nejvyššího soudu Jiří Zavázal.

Tenis je sportem gentlemanů. A také formou relaxace pro řadu soudců Nejvyššího soudu. Už 21 let, vždy v prvním zářijovém týdnu, se schází šestnáctka hráčů, aby se utkala o Pohár předsedy Nejvyššího soudu.

Když v roce 1993 vznikl Nejvyšší soud v Brně, přesunula se sem řada soudců z Prahy. Už v Praze se pravidelně scházeli na kurtech, aby si odpočinuli od každodenní řehole na kancelářských židlích. Chtěli podobné odreagování nalézt i v Brně. Tehdejší předseda Nejvyššího soudu Otakar Motejl byl vždy nakloněn tomu, aby se lidem pod jeho vedením pracovalo co nejlépe. Byl tím vyhlášený. Právě on osobně zatelefonoval někdejšímu nájemci kurtů v Lužánkách a pro soudce sjednal pravidelné termíny, kdy mohou chodit trénovat. O turnaji se tehdy ještě nehovořilo. Brzy ale někoho napadlo, že by bylo dobré vyzvat k přátelskému duelu tehdejší soudce Ústavního soudu. Zdatným tenistou byl tehdy ale jen ústavní soudce Miloš Holeček. Proto se nakonec hrálo proti „prokuratuře“, tedy hráčům z Nejvyššího státního zastupitelství. Bylo to v roce 1994 a článek o tomto přátelském utkání se dokonce objevil i na titulní straně Lidových novin! Dodnes se vedou spory, zda to byl úmysl, dát této zprávě tak prestižní místo novinách, anebo se „na titulce“ ocitla nedopatřením, protože editor, který viděl v titulku názvy institucí Nejvyšší soud, Nejvyšší státní zastupitelství a Ústavní soud ze setrvačnosti zařadil článek na nejprestižnější místo novin, když článek ani nečetl a tak netušil, že jde o příspěvek brněnského redaktora do sportovní rubriky.

Nicméně, tento první a zároveň poslední turnaj zástupců všech tehdejších vrcholných justičních institucí v Brně nebyl počátkem dnešní velké turnajové tradice. Na tu se ještě muselo dva roky čekat.

Mezi nejaktivnější hráče tenisu patřil v úvodních letech působení Nejvyššího soudu v Brně i místopředseda Pavel Kučera. Založit turnajovou tradici tenisových zápasů mezi samotnými soudci Nejvyššího soudu byl jeho nápad. První tenisový turnaj soudců (a tehdy také i zaměstnanců Nejvyššího soudu) se odehrál na kurtech u brněnského Zetoru shodou okolností v týdnu, kdy slavil narozeniny Otakar Motejl (*10. 9. 1932 – †9. 5. 2010). Otakar Motejl před úvodním zápasem odpálil slavnostní podání, turnaj dostal název O pohár předsedy Nejvyššího soudu a v prvním nebo druhém zářijovém týdnu se hraje dodnes. Dodnes jej také předsedové (a předsedkyně) Nejvyššího soudu tradičním podáním slavnostně zahajují. Hraje se však (už od druhého ročníku) v Lužánkách.

Vítěz prvního ročníku turnaje a doposud jeho nejúspěšnější účastník soudce Petr Hrachovec přebírá putovní pohár od tehdejšího předsedy Nejvyššího soudu ČR Otakara Motejla.

Slavnostní servis na úvod turnaje v podání předsedy Nejvyššího soudu Pavla Šámala.

Historicky prvním vítězem se stal soudce trestního kolegia Petr Hrachovec, který je prozatím nejúspěšnějším hráčem v celé historii turnaje. Vyhrál celkem pětkrát, přičemž ve finále byl dokonce desetkrát. Sám k tomu říká, že preferuje spíše kolektivní sporty jako hokej nebo fotbal, nicméně právě z nich měl a má natrénováno i pro tenis. Posledním ročníkům turnaje však již neomylně vládne soudce civilního kolegia Jiří Zavázal.

Hráči si občas postesknou, že není pravidelně vypsána také ženská kategorie. Soudkyně se totiž turnaje účastní jen sporadicky, jsou nasazovány do turnaje spolu s muži. Stálicí posledních let je soudkyně civilního kolegia Pavlína Brzobohatá. Snad jednou či dvakrát byla v minulosti ženská kategorie vypsána, neboť se přihlásilo žen více. To bylo ještě v době, kdy nebyl turnaj striktně jen pro soudce, ale také pro další zaměstnance Nejvyššího soudu. Jednou v té souvislosti došlo dokonce ke kuriózní situaci, o které se ještě dlouho hovořilo. To když asistentka soudce, která vyhrála ženskou kategorii, porazila i tehdejšího vítěze mužské kategorie. Ukázalo se však, že tenis hraje závodně. Podobně hned v jednom z prvních ročníků turnaje zvítězil člen justiční stráže soudu, také trénovaný tenista.

Bylo tedy jen otázkou času, kdy dojde k vymezení turnaje striktně pro soudce Nejvyššího soudu. Tak, jak se zpočátku nedařilo shromáždit patřičný počet 16 hráčů, neboť soudců bylo u Nejvyššího soudu sotva 25, s přibývajícím nárůstem agendy soudu přibývali také soudci. Nyní už je tedy z koho vybírat. Byť natrénováno nemá zdaleka každý. Jeden nejmenovaný účastník turnaje se například netají tím, že si „tenis pinkne“ právě jen jednou do roka, a to přímo na této akci. Rozšiřovat počet účastníků je nemyslitelné, protože 16 hráčů, kteří po rozlosování spolu hrají v tradičním turnajovém pavouku na 7 vítězných game, je ideální počet. Turnaj se tak daří odehrát za jediný půlden.

Mezi nejčastější účastníky turnaje v nedávných ročnících jistě patří soudci Mojmír Putna, Petr Vojtek, Petr Hrachovec, Jiří Pácal, František Hrabec, Jan Bláha, Lubomír Ptáček, Zdeněk Des, Petr Gemmel, František Púry, Petr Šabata, Antonín Draštík nebo Pavel Horák.

Zatímco v prvních ročnících byly ceny vítězům předávány přímo na kurtu, brzy se na turnaj navázala také tradice odpoledního společenského setkávání soudců a zaměstnanců Nejvyššího soudu. Kromě předvánočního setkání se tak právě v den tenisového turnaje odpoledne scházejí soudci a zaměstnanci Nejvyššího soudu proto, aby neformálně společně podiskutovali, no a přitom ocení potleskem i vítěze tenisového turnaje, který při této příležitosti přebírá od předsedy Nejvyššího soudu putovní pohár.

Poslední tři roky navazuje na soutěžní klání jednotlivců také turnaj ve čtyřhře. Iniciovala jej Soudcovská rada Nejvyššího soudu a jmenuje se turnaj O pohár přátelství. Název má symbolizovat akci spíše neformální, která se koná za účelem utužování přátelských vztahů soudců obou kolegií. Hraje se pravidelně v polovině září.

Nejúspěšnější účastník turnaje o pohár předsedy Nejvyššího soudu posledních let soudce Jiří Zavázal. Foto z 19. ročníku turnaje, rok 2015.

Nejúspěšnější účastník historie turnaje O pohár předsedy Nejvyššího soudu soudce Petr Hrachovec. Foto z 20. ročníku, rok 2016.

AEQUITAS

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Společná fotografie po jednání soudců a vedení Nejvyššího soudu s předsedkyní německého Spolkového soudního dvora Bettinou Limpergovou a dalšími soudci Spolkového soudního dvora. Brno, 10. – 12. 10. 2017 (viz úvodní téma čtvrtletníku Aequitas č. 3).

ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU - 3/2017

Verze: elektronická, formát PDF

Redakce: Mgr. Petr Tomíček, Mgr. Aleš Pavel, Mgr. Dušan Sulitka, Bc. Monika Němcová

Fotografie: Mgr. Petr Tomíček, Ing. Jiří Sláma, Jiří Salík Sláma, JUDr. Hana Tichá, JUDr. Miroslava Jirmanová, Ph.D., Mgr. Monika Procházková, Mgr. Milan Šimánek, Majda Slámová

Redakční rada: prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D. – předseda, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Vladimír Kůrka, JUDr. František Púry, Ph.D.

Grafické zpracování: Dominik Martin

Registrace: AEQUITAS ISSN 2570-5725